

Historisk fra bunnen

MEDLEMSBREV FOR NORSK DYKKEHISTORISK FORENING

Årgang 4 nr. 3

September 2014

Gamle dykkebilder.

Alle kan se at midt i bildet er det en overbygget hjelm-dykkerbåt med en dykker i leideren. Men hvor kommer det fra og når er bildet tatt?

Det er tydelig at det er tatt under kaibygging med blokksteiner. Dem kan vi se

på kranlekteren. Tidligere bilder av dykkebåter viser ofte en åpen båt hvor signalmann og de som sveivet luftpumpen ble utsatt for vær og vind. Når kom overbygget? Dette bildert er i henhold til kilden, som er Bergen byarkiv, tatt i 1923. Teksten er Torvhallskaiaen. I

dag bedre kjent som Strandkaiaen, hvor Bergen etter over 100 år med planlegging fikk en torvhall i 2012.

Foreningen er interessert i slike gamle bilder fra hele landet.

Dykkehistorisk bok i trykken.

Foreningens sekretær har nettopp fullført manus til en dykkehistorisk bok med tittelen: NORSK DYKKING historien til en profesjon, men og en fritidsvirksomhet. Boken tar for seg Dykkehistorie, hjelmdiving, svømmediving både sivilt og militært, offshorediving, sportsdiving, utvikling av

regelverk, utdanning, dykkemedisin, uhell, dykkefirma både inshore og offshore, norske produsenter, organisasjoner, foreninger og dykkeblader. Boken er rikt illustrert.

Prisen er ikke klar, men boken skal være ferdig i løpet av oktober og klar for salg i begynnelsen av november.

Er du interessert i å forhåndsbestille boken kan du sende en e-post til bwkahrs@online.no

Du vil få beskjed om pris før boken sendes til deg. (Du kan derfor ombestemme deg.)

Kommende møter

- HISTORICAL DIVING CONFERENCE I POOLE I ENGLAND 22. NOVEMBER MED FOREDRAG OM HEINKE, RAVDYKKING, KURSK OG DYKKING PÅ UBÅTER UNDER FØRSTE VERDENSKRIG.
- 28. NOVEMBER 2014 "LUTEFISKEN" DYKKEKONFERANSE I OSLO.
- 2015. EUROPEISK/NORDISK TREFF I SVERIGE.
- NOVEMBER 2015 NUI DYKKEKONFERANSE I BERGEN

I dette nummeret:

GAMLE DYKKEBILDER	1
DYKKEHISTORISK BOK I TRYKKEN	1
DET FØRSTE DYKKET PÅ NORSK SEKTOR	2
DEN FØRSTE DØDSULYKKEN PÅ NORSK SEKTOR	3
ARTIKKEL	4
ARTIKKEL	5
ARTIKKEL	6

Det første dykk på norsk sektor i forbindelse med petroleumsvirksomheten i Nordsjøen.

Av Bjørn W. Kahrs

Det norske olje- og gasseventyret begynte vel egentlig i Nederland med funnet av Groningenfeltet, et gassfelt som ble oppdaget i 1959. De geologiske strukturene strakk seg nordover og inn på kontinentalsokkelen på britisk, tysk, dansk og norsk område. I Norge fikk myndighetene et brev fra Phillips Petroleum Company i 1962. De ville ha enerett på boring og utvinning av olje og gass på norsk sektor. Brevet resulterte i at Norge måtte sikre seg den juridiske retten til sokkelen. Den var jo i utgangspunktet internasjonalt farvann. Dette ble etter hvert klarlagt og vi kunne fortsette arbeidet mot konsesjoner. Dette skjedde i 1965 med utlysning av 278

blokker. Seismiske undersøkelser av norsk sektor var i hovedsak gjennomført fra 1962 og utover.

Området for en mulig første forsyningsbase for borevirksomheten ble kjøpt i Stavanger i 1965 og byggearbeidene startet. Dette var på Strømsteinen. De skulle forsyne den halvt nedsenkbare boreriggen «Ocean Traveler» (bildet) som i første omgang skulle letebore for Esso. De hadde inngått et samarbeid med Phillips om å engasjere det amerikanske dykkerselskap Ocean Systems Inc. og amerikanske dykkere. Tre tonn med dykkerutstyr var ankommet til Stavanger

før riggen var på plass. Første leteboring ble startet 19. juni 1966 i blokk 8/3 på en vanndybde på 94 meter. Hullet ble boret til 3015 meter under havbunnen, og var tørt. Boringen var avsluttet 10. oktober. Det neste hullet var i blokk 25/11 hvor vanndybden var litt over 130 meter.

Hvilket dykkerutstyr var det som var kommet? Det var det første ADS-IV klokkesystemet bygget i «mild steel». Dykkeleder for klokkedykkingen var Dan Wilson. Det første han gjorde var å plukke fra hverandre klokkepanelet som i henhold til Wilson, var konstruert av en konstruksjonsavdeling i New York, som aldri hadde vært på sjøen. Han bygget opp et nytt panel av delene. Dette var muligens årsaken til at det første dykket i Nordsjøen ble foretatt med hjelmdykkerutstyr med gassirkulasjonshjelm fra Yokohama. Dykketeamet om bord var satt sammen av Ocean Systems mest erfarne dykkere, og de tjente rundt 50.000 til 60.000 dollar om året. Det var ca. seks ganger mer enn britiske dykkere tjente på det tidspunktet. Hvem var de utenom Wilson? Det var Bill Gianotti, Lyle Kirlin, Bob Colomy, «Slim» Jim Thompson og Jerry Todd. Da riggen fortsatt lå i Stavanger forsøkte Todd og Kirlin å dykke med tung hjelm fra klokken, men bunnluken var for trang, så det gikk ikke. Alle dyk-

kerne var mer fortrolig med hjelmstyr enn med det lettere Kirby Morgan Band Mask og tørrdrakter. Det første dykket i Nordsjøen ble foretatt bare noen dager etter oppstart dvs i uken etter 19. juli. Dykkeren var Lyle Kirlin, så han var den første utlendingen.

I forbindelse med neste leteboring med «Ocean Traveler» i blokk 25/11 hadde Wilson leiet inn to norske dykkere, Gunnar Møllegård og Idar Johnsen. Den første av disse som dykket var Idar Johnsen i oktober 1966 og dybden var som nevnt noe over 130 meter. Det må ha vært etter 16. oktober for da startet boringen. Den 6. november ble «Ocean Traveler» skadet og kunne først gjenoppta arbeidet i mars 1967.

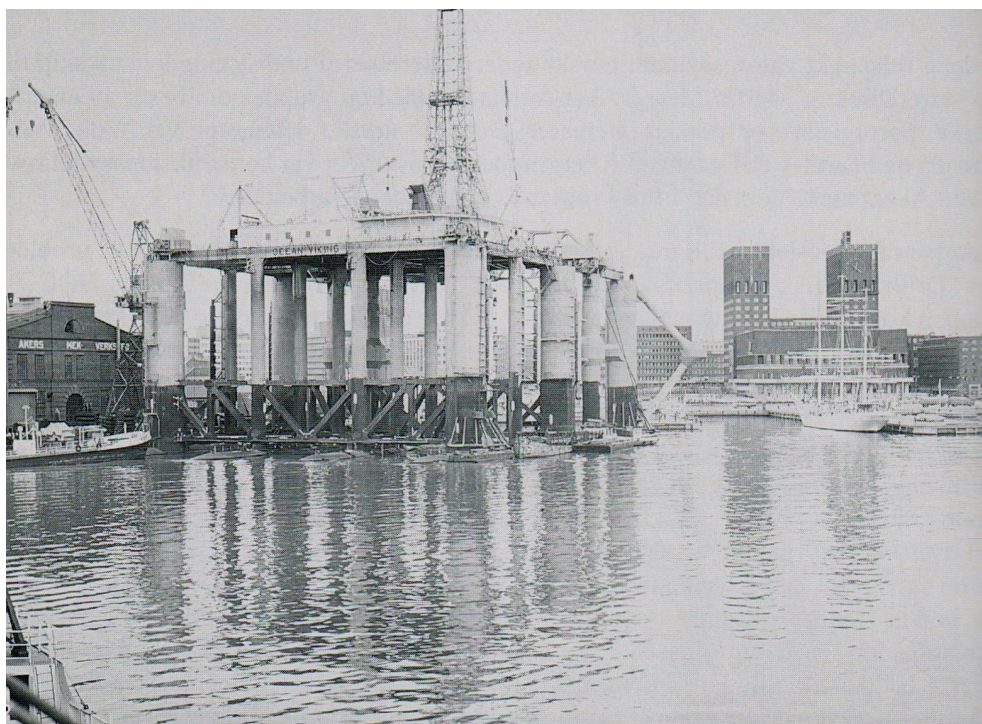
Kilder: The History of Oilfield Diving av Christopher Swann, Norsk Oljehistorie bind I skrevet av Tore Jørgen Harnisch og Gunnar Nerheim og en e-post fra Leif-Tore Skjerven fra 28/7 2014. Bilde: Ocean Traveler.

Den første dødsulykken under petroleumsrelatert dykking på norsk sektor.

Av Bjørn W. Kahrs.

Den andre boreriggen som begynte å bore på norsk sektor i Nordsjøen var "Ocean Viking" (bildet fra Phillips Petroleum Company) i blokk 16/11-1 hvor vanddybden var 72 meter. Dette var i 1967. Boringen startet 17. juli og ble etter en del problemer un-

derveis avsluttet 31. oktober. Dette var den tredje boringen i vår sektor. Dykkeselskapet om bord var det amerikanske Sanford Marine Services. Dette selskapet oppsto i 1966 da Westinghouse overtok Sanford Brother. Westinghouse var selskapet som gjennomførte det førstekommersielle metningsdykket på Smit Mountain Dam i 1965.

Det var et bouncedykkesystem

om bord, men de amerikanske dykkerne var mer vant til hjelmdykking og dybden var "bare" 72 meter. Og det var i henhold til kildene under et hjelmdykk den 2. oktober 1967 at dykkeren Roger J. Lyons blåste opp til overflaten og omkom.

Hva er dette?

Det hender foreningen får forespørsel om ting noen har funnet, kan være dykkerelatert. Det skjedde i mai da et medlem sendte noen bilder og en beskrivelse på e-post. Han hadde kommet over noe utstyr og stusset på om han skulle

kjøre det til sin samling. Det var flere bilder, men de to gjengitt her er representative. Masken hadde lærhette og var utstyrt med en type vindusvisker. Lufttilførsel og utløp var med forholdsvis stor diameter. Merkingen på utstyret var: Dräger modell 1910/ 11 samt nummeret 8207. Det ble i e-posten stilt spørsmål om det kunne være: "Dykkemaske, sandsblåsingsmaske, rødykkerutstyr eller gruvemaske." Formannen og sekretæren kunne ikke hjelpe, men et av våre styremedlemmer kom med forslag om at siden det virket som masken hadde farget glass kunne den ha vært brukt ved sandblåsing. Han mente at de brukte spesielt lys ved enkelte sand-

blåsingsjobber og måtte ha farget glass for å se hva de gjorde.

Nå fant medlemmet selv svaret på internett. David Dekker i Nederland kunne hjelpe ham. David driver med kjøp og

salg av gammelt dykkerutstyr, men pusser og opp gammelt utstyr slik at det igjen kan brukes. Han var i Bergen i fjor, og flere av deltagerne på det europeiske dykkehistoriske treffet der, fikk prøve et Friedrich Flohr hjelmdykkerutstyr David hadde pusset opp.

<http://www.divescrap.com/>

[DiveScrap_INDEX/1899_Draegerwerk.html](http://www.divescrap.com/DiveScrap_INDEX/1899_Draegerwerk.html)

David skriver: The mask was developed for use in mines and with fire-brigades so it is not really a diving mask, but it was once used at Draegerwerk to test a land-rebreather under water. Even though thousands

have been manufactured, these masks do not appear for sale very often.

Redaktør for denne utgaven: Bjørn W. Kahrs